

KOMENTÁŘE WOLTERS KLUWER

Petr Kameník  
Milada Hrabánková  
Marie Orlová

# Živnostenský zákon

## Zákon o živnostenských úřadech

Komentář

---

Vzor citace: Kameník, P., Hrabánková, M., Orlová, M. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014. 404 s.

## KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Kameník, Petr

Živnostenský zákon : zákon o živnostenských úřadech : komentář / Petr Kameník, Milada Hrabánková, Marie Orlová. – Vyd. 1. – Praha : Wolters Kluwer, 2014  
ISBN 978-80-7478-471-2 (brož.)

347.72 \* 351.82.072.6 \* (437.3)  
– živnostenské podnikání – Česko  
– živnostenské úřady – Česko  
– zákony  
– právní předpisy  
– komentáře

347.7 – Obchodní právo. Finanční právo. Právo průmyslového vlastnictví. Patentové právo. Autorské právo [16]

Právní stav publikace je k 1. 1. 2014.

© Ing. Bc. Petr Kameník, Ing. Milada Hrabánková, JUDr. Marie Orlová, 2014

ISBN 978-80-7478-471-2 (brož.)

ISBN 978-80-7478-472-9 (e-pub)

---

Vydává Wolters Kluwer, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3, v roce 2014 jako svou 1649. publikaci. Odpovědná redaktorka Jiřina Šišková. Jazyková korektura Blanka Jelínková. Obálka a grafická úprava Michaela Blažejová. Vydání první. Stran 404. Sazba Cadis Praha. Tisk Serifa, Jinonická 80, 150 00 Praha 5.

eBook k dostání na [www.wolterskluwer.cz/obchod](http://www.wolterskluwer.cz/obchod)

[www.wolterskluwer.cz](http://www.wolterskluwer.cz), e-mail: [knihy@wolterskluwer.cz](mailto:knihy@wolterskluwer.cz), tel.: 246 040 405, 246 040 444, fax: 246 040 401

## SEZNAM ZKRATEK

### Zkratky právních předpisů

<b>nařízení o obsahových náplních jednotlivých živností</b>	nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností
<b>nařízení o soustavě oborů vzdělání</b>	nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání
<b>obč. zák.</b>	zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
<b>spr. řád</b>	zák. č. 500/2004 Sb., správní řád
<b>stavební zákon</b>	zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
<b>školský zákon</b>	zák. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
<b>tr. zákoník</b>	zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
<b>zák. o archivnictví a spisové službě</b>	zák. č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů
<b>zák. o ochraně spotřebitele</b>	zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
<b>zák. o poštovních službách</b>	zák. č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách)
<b>zák. o přestupcích</b>	zák. ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích
<b>zák. o silniční dopravě</b>	zák. č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě
<b>zák. o uznávání odborné kvalifikace</b>	zák. č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace)
<b>zák. o uznávání výsledků dalšího vzdělávání</b>	zák. č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů

---

<b>zák. o veř. rejstřících</b>	zák. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
<b>zák. o vysokých školách</b>	zák. č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)
<b>zák. o zaměstnanosti</b>	zák. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
<b>zák. o živnostenských úřadech</b>	zák. ČNR č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech
<b>z. o. k.</b>	zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
<b>živnostenský zákon</b>	zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

## Ostatní zkratky

<b>EU</b>	Evropská unie
<b>KS</b>	Krajský soud
<b>MS</b>	Městský soud
<b>NS</b>	Nejvyšší soud
<b>NS ČSR</b>	Nejvyšší soud Československé socialistické republiky
<b>NSS</b>	Nejvyšší správní soud
<b>Sb. NSS</b>	Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
<b>SDEU</b>	Soudní dvůr Evropské unie
<b>SFEU</b>	Smlouva o fungování Evropské unie
<b>SjS</b>	Soudní judikatura ve věcech správních
<b>SoJ</b>	Soudní judikatura z oblasti občanského, obchodního a pracovního práva
<b>SoRo</b>	Soudní rozhledy
<b>VS</b>	Vrchní soud
<b>ÚS</b>	Ústavní soud

## SEZNAM PŘEDPISŮ CITOVANÝCH V KOMENTÁŘI

### **Smlouva o fungování Evropské unie**

**Dohoda o Evropském hospodářském prostoru** (č. 34/2010 Sb. m. s.)

**Dohoda mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně jedné a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob** (Úřední věstník EU, L 114, 30. 4. 2002, s. 6–72)

**Haagská úmluva o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin** (sdělení Ministerstva zahraničí č. 45/1999 Sb., o přistoupení k této úmluvě)

**Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních** (vyhláška č. 98/1984 Sb.)

**Smlouva mezi Českou republikou a Ukrajinou** (sdělení Ministerstva zahraničí č. 123/2002 Sb. m. s.)

**nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004** ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele)

**nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008** ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89

**nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1060/2009** ze dne 16. září 2009 o ratingových agenturách

**nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1071/2009/ES** ze dne 21. října 2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje se směrnice Rady 96/26/ES

**směrnice Rady 74/556/EHS** ze dne 4. června 1974, kterou se stanoví pravidla pro přechodná opatření v oblasti obchodu s toxickými látkami a jejich distribuce a v oblasti činností zahrnujících odborné používání takových látek, včetně zprostředkovatelských činností

**směrnice Rady 2003/86/ES** ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny

<sup>1</sup> Předpisy jsou řazeny v pořadí:

- mezinárodní smlouvy,
- právní předpisy Evropské unie,
- ústavní zákony,
- kodexy,
- zákony,
- ostatní právní předpisy.

<sup>2</sup> Není-li uvedeno jinak, jsou všechny předpisy v textu citovány ve znění pozdějších předpisů.

- směrnice Rady 2003/109/ES** ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES** ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES** ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES** ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/55/EU** ze dne 20. listopadu 2013, kterou se mění směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací a nařízení (EU) č. 1024/2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“)
- zák. č. 99/1963 Sb.**, občanský soudní řád
- zák. č. 65/1965 Sb.**, zákoník práce
- zák. č. 40/1964 Sb.**, občanský zákoník
- zák. č. 71/1967 Sb.**, o správním řízení (správní řád)
- zák. č. 513/1991 Sb.**, obchodní zákoník
- zák. č. 120/2001 Sb.**, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)  
a o změně dalších zákonů
- zák. č. 500/2004 Sb.**, správní řád
- zák. č. 182/2006 Sb.**, o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- zák. č. 40/2009 Sb.**, trestní zákoník
- zák. č. 280/2009 Sb.**, daňový řád
- zák. č. 89/2012 Sb.**, občanský zákoník
- zák. č. 90/2012 Sb.**, o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- zák. č. 292/2013 Sb.**, o zvláštních řízeních soudních
- cís. patent č. 227/1859 ř. z.**, jímž se vydává řád živnostenský
- zák. č. 58/1950 Sb.**, o vysokých školách
- zák. č. 89/1958 Sb.**, o výchově dorostu k povolání v učebním poměru (učňovský zákon)
- zák. č. 19/1966 Sb.**, o vysokých školách
- zák. č. 36/1967 Sb.**, o znalcích a tlumočnických
- zák. č. 174/1968 Sb.**, o státním odborném dozoru nad bezpečností práce
- zák. ČNR č. 2/1969 Sb.**, o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
- zák. č. 63/1978 Sb.**, o opatřeních v soustavě základních a středních škol
- zák. ČNR č. 76/1978 Sb.**, o školských zařízeních
- zák. č. 39/1980 Sb.**, o vysokých školách
- zák. č. 135/1982 Sb.**, o hlášení a evidenci pobytu občanů

- zák. č. 29/1984 Sb.**, o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon)
- zák. ČNR č. 133/1985 Sb.**, o požární ochraně
- zák. ČNR č. 20/1987 Sb.**, o státní památkové péči
- zák. ČNR č. 61/1988 Sb.**, o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě
- zák. ČNR č. 62/1988 Sb.**, o geologických pracích
- zák. č. 100/1988 Sb.**, o sociálním zabezpečení
- zák. č. 103/1990 Sb.**, kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník
- zák. č. 105/1990 Sb.**, o soukromém podnikání občanů
- zák. č. 172/1990 Sb.**, o vysokých školách
- zák. ČNR č. 200/1990 Sb.**, o přestupcích
- zák. ČNR č. 202/1990 Sb.**, o loteriích a jiných podobných hrách
- zák. ČNR č. 564/1990 Sb.**, o státní správě a samosprávě ve školství
- zák. č. 1/1991 Sb.**, o zaměstnanosti
- zák. č. 2/1991 Sb.**, o kolektivním vyjednávání
- zák. ČNR č. 9/1991 Sb.**, o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti
- zák. č. 219/1991 Sb.**, kterým se mění a doplňuje zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů
- zák. č. 237/1991 Sb.**, o patentových zástupcích
- zák. č. 451/1991 Sb.**, kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky
- zák. č. 527/1990 Sb.**, o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích
- zák. č. 563/1991 Sb.**, o účetnictví
- zák. ČNR č. 582/1991 Sb.**, o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
- zák. č. 21/1992 Sb.**, o bankách
- zák. č. 123/1992 Sb.**, o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky
- zák. č. 229/1992 Sb.**, o komoditních burzách
- zák. ČNR č. 246/1992 Sb.**, na ochranu zvířat proti týrání
- zák. č. 256/1992 Sb.**, o ochraně osobních údajů v informačních systémech
- zák. ČNR č. 301/1992 Sb.**, o Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR
- zák. ČNR č. 337/1992 Sb.**, o správě daní a poplatků
- zák. ČNR č. 358/1992 Sb.**, o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
- zák. ČNR č. 360/1992 Sb.**, o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě
- zák. č. 478/1992 Sb.**, o užitných vzorech
- zák. ČNR č. 523/1992 Sb.**, o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky
- zák. ČNR č. 524/1992 Sb.**, o auditorech a Komoře auditorů České republiky
- zák. č. 634/1992 Sb.**, o ochraně spotřebitele
- zák. ČNR č. 6/1993 Sb.**, o České národní bance
- zák. č. 38/1994 Sb.**, o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění

- pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- zák. č. 42/1994 Sb.**, o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením
- zák. č. 71/1994 Sb.**, o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty
- zák. č. 111/1994 Sb.**, o silniční dopravě
- zák. č. 200/1994 Sb.**, o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením
- zák. č. 216/1994 Sb.**, o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů
- zák. č. 266/1994 Sb.**, o drahách
- zák. č. 269/1994 Sb.**, o Rejstříku trestů
- zák. č. 38/1995 Sb.**, o technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích
- zák. č. 87/1995 Sb.**, o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- zák. č. 114/1995 Sb.**, o vnitrozemské plavbě
- zák. č. 219/1995 Sb.**, devizový zákon
- zák. č. 286/1995 Sb.**, kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech
- zák. č. 288/1995 Sb.**, o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních)
- zák. č. 85/1996 Sb.**, o advokacii
- zák. č. 13/1997 Sb.**, o pozemních komunikacích
- zák. č. 19/1997 Sb.**, o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní a o změně a doplnění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- zák. č. 22/1997 Sb.**, o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů
- zák. č. 48/1997 Sb.**, o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
- zák. č. 49/1997 Sb.**, o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- zák. č. 61/1997 Sb.**, o lihu a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona České národní rady č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o lihu)
- zák. č. 79/1997 Sb.**, o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů
- zák. č. 252/1997 Sb.**, o zemědělství
- zák. č. 111/1998 Sb.**, o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)



- zák. č. 166/1999 Sb.**, o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon)
- zák. č. 167/1998 Sb.**, o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- zák. č. 159/1999 Sb.**, o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
- zák. č. 326/1999 Sb.**, o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů
- zák. č. 356/1999 Sb.**, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- zák. č. 359/1999 Sb.**, o sociálně-právní ochraně dětí
- zák. č. 363/1999 Sb.**, o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví)
- zák. č. 26/2000 Sb.**, o veřejných dražbách
- zák. č. 29/2000 Sb.**, o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách)
- zák. č. 61/2000 Sb.**, o námořní plavbě
- zák. č. 116/2000 Sb.**, kterým se mění některé zákony na ochranu průmyslového vlastnictví
- zák. č. 121/2000 Sb.**, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
- zák. č. 122/2000 Sb.**, o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů
- zák. č. 123/2000 Sb.**, o zdravotnických prostředcích a o změně některých souvisejících zákonů
- zák. č. 128/2000 Sb.**, o obcích (obecní zřízení)
- zák. č. 129/2000 Sb.**, o krajích (krajské zřízení)
- zák. č. 131/2000 Sb.**, o hlavním městě Praze
- zák. č. 133/2000 Sb.**, o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)
- zák. č. 156/2000 Sb.**, o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o zacházení s některými pyrotechnickými výrobky
- zák. č. 158/2000 Sb.**, o vyhledávání, průzkumu a těžbě nerostných zdrojů z mořského dna za hranicemi pravomocí států a o změně některých zákonů
- zák. č. 247/2000 Sb.**, o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů
- zák. č. 250/2000 Sb.**, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- zák. č. 258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů
- zák. č. 309/2000 Sb.**, o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu a o změně živnostenského zákona
- zák. č. 365/2000 Sb.**, o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

- zák. č. 458/2000 Sb.**, o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
- zák. č. 56/2001 Sb.**, o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb.
- zák. č. 120/2001 Sb.**, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
- zák. č. 185/2001 Sb.**, o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- zák. č. 231/2001 Sb.**, o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů
- zák. č. 256/2001 Sb.**, o pohřebnictví a o změně některých zákonů
- zák. č. 477/2001 Sb.**, o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech)
- zák. č. 119/2002 Sb.**, o zbraních
- zák. č. 281/2002 Sb.**, o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxických zbraní a o změně živnostenského zákona
- zák. č. 314/2002 Sb.**, o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností
- zák. č. 162/2003 Sb.**, o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách)
- zák. č. 353/2003 Sb.**, o spotřebních daních
- zák. č. 18/2004 Sb.**, uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace)
- zák. č. 38/2004 Sb.**, o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)
- zák. č. 85/2004 Sb.**, kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- zák. č. 95/2004 Sb.**, o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta
- zák. č. 96/2004 Sb.**, o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních)
- zák. č. 167/2004 Sb.**, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony
- zák. č. 256/2004 Sb.**, o podnikání na kapitálovém trhu
- zák. č. 326/2004 Sb.**, o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů
- zák. č. 417/2004 Sb.**, o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví
- zák. č. 435/2004 Sb.**, o zaměstnanosti
- zák. č. 499/2004 Sb.**, o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů

- zák. č. 561/2004 Sb.**, předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- zák. č. 563/2004 Sb.**, o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- zák. č. 634/2004 Sb.**, o správních poplatcích
- zák. č. 79/2005 Sb.**, o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- zák. č. 127/2005 Sb.**, o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
- zák. č. 145/2005 Sb.**, o spotřebitelském úvěru a změně některých zákonů
- zák. č. 251/2005 Sb.**, o inspekci práce
- zák. č. 379/2005 Sb.**, o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- zák. č. 69/2006 Sb.**, o provádění mezinárodních sankcí
- zák. č. 108/2006 Sb.**, o sociálních službách
- zák. č. 115/2006 Sb.**, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů
- zák. č. 179/2006 Sb.**, o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání)
- zák. č. 183/2006 Sb.**, o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
- zák. č. 214/2006 Sb.**, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- zák. č. 247/2006 Sb.**, o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době
- zák. č. 310/2006 Sb.**, o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky a o změně některých dalších zákonů (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem)
- zák. č. 311/2006 Sb.**, o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách)
- zák. č. 378/2007 Sb.**, o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech)
- zák. č. 125/2008 Sb.**, o přeměnách obchodních společností a družstev
- zák. č. 130/2008 Sb.**, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
- zák. č. 253/2008 Sb.**, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
- zák. č. 93/2009 Sb.**, o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech)
- zák. č. 111/2009 Sb.**, o základních registrech
- zák. č. 222/2009 Sb.**, o volném pohybu služeb
- zák. č. 223/2009 Sb.**, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o volném pohybu služeb
- zák. č. 277/2009 Sb.**, o pojišťovnictví
- zák. č. 284/2009 Sb.**, o platebním styku
- zák. č. 155/2010 Sb.**, kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů

- zák. č. 427/2010 Sb.**, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
- zák. č. 329/2011 Sb.**, o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů
- zák. č. 350/2011 Sb.**, o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon)
- zák. č. 372/2011 Sb.**, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)
- zák. č. 427/2011 Sb.**, o doplňkovém penzijním spoření
- zák. č. 458/2011 Sb.**, o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů
- zák. č. 169/2012 Sb.**, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
- zák. č. 202/2012 Sb.**, o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci)
- zák. č. 221/2012 Sb.**, kterým se mění zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- zák. č. 255/2012 Sb.**, o kontrole (kontrolní řád)
- zák. č. 229/2013 Sb.**, o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem)
- zák. č. 240/2013 Sb.**, o investičních společnostech a investičních fondech
- zák. č. 303/2013 Sb.**, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva
- zák. č. 304/2013 Sb.**, o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- vládní nařízení č. 186/1949 Sb.**, o zatímní úpravě výcviku učňů
- vládní nařízení č. 22/1952 Sb.**, o nové úpravě učňovských zkoušek
- nařízení vlády ČSR č. 89/1980 Sb.**, o soustavě studijních oborů a o délce řádného studia na vysokých školách
- nařízení vlády ČSR č. 154/1982 Sb.**, o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru
- nařízení vlády ČSR č. 63/1984 Sb.**, o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru
- nařízení vlády ČSR č. 33/1986 Sb.**, o soustavě studijních oborů a o délce řádného studia na vysokých školách
- nařízení vlády ČSR č. 1/1988 Sb.**, o prodeji zboží a o poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru
- nařízení vlády č. 689/2004 Sb.**, o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání

- nařízení vlády č. 592/2006 Sb.**, o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti
- nařízení vlády č. 278/2008 Sb.**, o obsahových náplních jednotlivých živností
- nařízení vlády č. 211/2010 Sb.**, o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání
- vyhláška Ministerstva pracovních sil č. 168/1956 Ú. l.**, kterou se vyhláší seznam povolání a podmínky přijímání a výuku žáků v učilištích státních pracovních záloh a učňů v učňovských školách
- vyhláška ministerstva školství a kultury č. 67/1959 Ú. l.**, o učebních oborech
- vyhláška ministerstva školství a kultury č. 73/1961 Sb.**, o učebních oborech
- vládní vyhláška č. 51/1962 Sb.**, o podnikových institutech
- vyhláška ministerstva školství a kultury č. 84/1965 Sb.**, o učebních oborech a o finančním a hmotném zabezpečení učňů
- vyhláška ministerstva školství ČSR č. 87/1970 Sb.**, o učebních oborech a o organizaci výchovy učňů
- vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 50/1978 Sb.**, o odborné způsobilosti v elektrotechnice
- vyhláška ministerstva školství ČSR a ministerstva zdravotnictví ČSR č. 102/1979 Sb.**, kterou se stanoví nomenklatury studijních oborů na středních odborných učilištích, gymnáziích, středních odborných školách, konzervatořích, středních školách pro pracující, odborných školách, na středních školách pro mládež vyžadující zvláštní péči a soustava učebních oborů na středních odborných učilištích, a o studiu na nich
- vyhláška ministerstva školství ČSR č. 5/1981 Sb.**, o závěrečných učňovských zkouškách v učebních a studijních oborech
- vyhláška ministerstva školství ČSR č. 124/1984 Sb.**, o středních školách
- vyhláška ministerstva školství ČSR č. 31/1987 Sb.**, o ukončování studia ve středních školách a o ukončování přípravy ve zvláštních odborných učilištích
- vyhláška ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 21/1991 Sb.**, o bližších podmínkách zabezpečování rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zaměstnanců
- vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR č. 354/1991 Sb.**, o středních školách
- vyhláška Ministerstva zemědělství č. 335/1997 Sb.**, kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líh, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí
- vyhláška Českého báňského úřadu č. 447/2001 Sb.**, o báňské záchranné službě
- vyhláška č. 524/2004 Sb.**, o akreditaci zařízení k provádění rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání
- vyhláška č. 12/2005 Sb.**, o podmínkách uznání rovnocennosti a nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami
- vyhláška č. 13/2005 Sb.**, o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatořích
- vyhláška č. 426/2005 Sb.**, o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích

**vyhláška č. 501/2006 Sb.**, o obecných požadavcích na využívání území  
**vyhláška č. 176/2009 Sb.**, kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení  
**vyhláška č. 248/2009 Sb.**, kterou se stanoví seznam jednotných kontaktních míst  
**vyhláška č. 268/2009 Sb.**, o technických požadavcích na stavby  
**obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy**, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy

## ÚVODEM

Živnostenské podnikání je v současné době nejrozšířenější formou podnikatelské činnosti v České republice. Lze bez nadsázky konstatovat, že zahrnuje valnou většinu podnikatelských činností provozovaných na území republiky. Počet osob, které mají platné oprávnění k podnikání v některé z živností, neustále roste a překračuje již několik let 2 miliony (k 31. prosinci 2013 bylo v živnostenském rejstříku zapsáno celkem 2 344 841 podnikajících fyzických a právnických osob).

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), kterým je od 1. ledna 1992 upraveno živnostenské podnikání, se terminologicky a v obecných rysech úpravy podnikání a přístupu k získání oprávnění k provozování živností přihlásil k právní úpravě dané živnostenským řádem, který platil na území dnešní České republiky, byť s mnoha úpravami, po více než sto let. Císařský patent 227/1859 ř. z., jímž se vydává a od 1. května 1860 počínajíc v působnost uvádí řád živnostenský pro celý rozsah říše, byl definitivně zrušen až zákonem č. 65/1965 Sb., zákoník práce. Formálním zrušením řádu živnostenského tak byl dokončen proces útlumu a posléze systematické likvidace soukromého podnikání, který započal po roce 1948.

Následně pak až na počátku osmdesátých let byly vytvářeny první právní předpoklady k obnovení možnosti soukromého podnikání. Nařízení vlády ČSR č. 154/1982 Sb., o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru, umožňovalo občanům provádět některé řemeslnické práce včetně údržby domovního majetku a bytů a kopáčské práce, poskytovat osobní a úklidové služby a služby nosičů a provozovat přívozy. Nařízení vlády ČSR č. 63/1984 Sb., o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru, upravilo podnikání v pronájmu nemovitosti a bytů. Prodej zboží včetně přípravy pokrmů a nápojů a poskytování dalších služeb včetně řemeslnických prací dovolilo občanům nařízení vlády ČSR č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a o poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru. Zásadnější vliv na hospodářský život však tyto právní úpravy individuálního podnikání neměly.

Rozvoj soukromého podnikání nastal až v devadesátých letech minulého století. Právní základ tohoto rozvoje byl dán přijetím zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, spolu s novelou hospodářského zákoníku provedenou zákonem č. 103/1990 Sb. Od účinnosti těchto zákonů, tj. od 1. května 1990, bylo umožněno jednak soukromé podnikání fyzickým osobám, jednak vytváření právnických osob fyzickými osobami. Zároveň došlo k odstranění rozdílů v podmínkách pro podnikatelskou činnost mezi fyzickými a právnickými osobami, pokud se nejednalo o činnosti vyhrazené státu. Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, upravoval pouze právní režim soukromého podnikání fyzických osob s cílem podpořit rozvoj tohoto podnikání. Právo provozovat určitou podnikatelskou činnost vznikalo registrací u místně příslušného okresního úřadu. Ke kladnému vyřízení žádosti o registraci bylo třeba splnit zákonem stanovené podmínky. Zákon neobsahoval výčet činností, které je možno registrovat, ani stanovení

konkrétních požadovaných odborných předpokladů pro provozované činnosti. Úprava se v podstatě vztahovala na veškeré podnikatelské činnosti fyzických osob včetně soukromě hospodařících rolníků. Až zákonem č. 219/1991 Sb., kterým se měnil a doplňoval zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, byla zavedena speciální úprava pro soukromě hospodařící rolníky, kteří se nadále pouze registrovali u obecního úřadu. Úprava soukromého podnikání občanů daná zákonem č. 105/1990 Sb. byla posléze nahrazena zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), který nabyl účinnosti 1. ledna 1992, a pro zemědělské podnikatele až zákonem č. 85/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, jenž nabyl účinnosti 1. května 2004.

Na rozdíl od předchozí právní úpravy živnostenský zákon stanovuje jednotný právní režim pro podnikání fyzických a právnických osob. Vztahuje se jak na malé podnikatele – osoby samostatně výdělečně činné, tak na střední, případně velké podnikatele vykonávající činnost, která je živností, jako fyzické nebo právnické osoby, a to bez rozdílu velikosti obchodního závodu. Živnostenským zákonem se řídí vstup do podnikání a jsou jím stanovena některá základní pravidla, podmínky a povinnosti, jež musí podnikatel splnit, a to pro valnou většinu činností, které jsou podnikáním. Činnosti, na které se živnostenský zákon nevztahuje, jsou v něm uvedeny taxativním výčtem. Živností je tak každá soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku, pokud se nejedná o činnost, která je z režimu živnostenského zákona přímo vyloučena.

Živnostenský zákon vychází v zásadě z ohlašovacího principu, kdy při splnění zákonem stanovených podmínek vzniká právo provozovat živnost již dnem ohlášení živnosti živnostenskému úřadu. Živnostenský úřad zkoumá, zda jsou splněny podmínky ohlášení, a pouze není-li tomu tak, rozhoduje, že ohlášením právo provozovat živnost nevzniklo. Tímto principem se řídí všechny ohlašovací živnosti, které zákon dělí na řemeslné a vázané, u nichž zákon vyžaduje splnění podmínky odborné způsobilosti, a na živnost volnou. Pouze u omezeného okruhu živností vyžaduje zákon vzhledem k jejich povaze a s ohledem na ochranu zvláštního zřetele hodného veřejného zájmu státní povolení k provozování živnosti – koncesi. O udělení koncese se žádá a živnostenský úřad o ní rozhoduje. Řemeslné, vázané a koncesované živnosti jsou uvedeny v přílohách živnostenského zákona taxativním výčtem.

Živnostenský zákon byl od svého přijetí mnohokrát novelizován. Téměř 140 novel, které do začátku roku 2014 měnily živnostenský zákon, odráží nejen skutečnost, že vlastní obecná úprava podnikání daná živnostenským zákonem prošla za více než dvacet let jeho existence některými zásadnějšími změnami koncepčního charakteru, ale i skutečnost, že se měnily i četné právní předpisy upravující specificky podnikání v jednotlivých činnostech. Řada novel živnostenského zákona tak reagovala na skutečnost, že přístup k výkonu jednotlivých činností byl nově upravován jinými právními předpisy a v důsledku toho se měnil taxativní výčet činností z režimu živnostenského zákona vyloučených, v některých případech i opakovaně. Charakteristickým příkladem je zde provozování poštovních služeb, které bylo nejprve činností z režimu živnostenského zákona vyloučenou, na základě tzv. poštovní výhrady, následně živností vázanou, posléze spadalo do živnosti volné a v současné době je opět činností z režimu živnostenského zákona vyloučenou.



Další novely živnostenského zákona reagovaly na změny právních předpisů upravujících provozování konkrétních činností, které jsou živnostmi, a projevily se změnou úpravy jednotlivých živností v přílohách živnostenského zákona.

Zásadnější změny úpravy živnostenského podnikání jsou tak spojeny s necelou desítkou novel živnostenského zákona.

Zákonem č. 286/1995 Sb. bylo nově upraveno podnikání zahraničních osob. Rovněž bylo umožněno ohlásit provozování živnosti průmyslovým způsobem, což mělo odlišit podmínky pro provozování živnosti malými a středními podnikateli od provozování velkých průmyslových závodů zabývajících se zpravidla multiprofesní podnikatelskou činností. Dále se liberalizovaly podmínky vstupu do podnikání novým pojetím odborné způsobilosti a řada živností byla přeřazena do režimu živností volných nebo do jiné přílohy živnostenského zákona. Údaje o podnikatelích vedené v živnostenských rejstřících jednotlivých úřadů byly nově předávány do ústřední evidence podnikatelů, a tím byly zároveň položeny základy celostátního živnostenského rejstříku.

Další velká novelizace živnostenského zákona zákonem č. 356/1999 Sb. představovala zpřísnění podmínek pro provozování živností, zejména se jednalo o posuzování bezúhonnosti podnikatelů a zařazení dalších činností do regulovaných živností uvedených v přílohách živnostenského zákona. Nově se zavedla regulace spočívající v tom, že odbornou způsobilost pro vybrané živnosti musí splňovat nejen podnikatel, ale i osoby, které pro podnikatele předmětnou činnost vykonávají. Vláda byla zmocněna k vydání nařízení, kterým stanovila obsahovou náplň jednotlivých živností a seznam oborů živností volných. Změny se dotkly mimo jiné i institutu odpovědného zástupce, požadavků na provozovny a povinností podnikatele.

Přistoupení České republiky k Evropské unii iniciovalo další velkou změnu živnostenského zákona provedenou zákonem č. 167/2004 Sb. Do živnostenského zákona byly implementovány předpisy Evropské unie, zejména předpisy upravující volný pohyb osob a volný pohyb služeb. Osobám z Evropské unie, dalších států Evropského hospodářského prostoru a Švýcarské konfederace (případně dalším osobám, kterým je přiznáno stejné zacházení) se umožnilo prokázat odbornou a jinou způsobilost získanou v jiném členském státě doklady z tohoto státu podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací. Do úpravy se promítla i skutečnost, že pobyt osob z těchto států na území České republiky přestal podléhat povolovacímu režimu. Nově se do živnostenského zákona promítlo právo dočasně poskytovat služby na území České republiky na základě oprávnění k podnikání z jiného členského státu Evropské unie.

Novelizace živnostenského zákona provedená zákonem č. 214/2006 Sb. umožnila na živnostenském úřadě jako na centrálním registračním místě společně s ohlášením živnosti nebo se žádostí o koncesi podat přihlášku k daňové registraci, oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti orgánu sociálního zabezpečení, podat přihlášku k důchodovému a k nemocenskému pojištění, oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení a podat oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Značnou liberalizaci vstupu do živnostenského podnikání přinesla novela živnostenského zákona provedená zákonem č. 130/2008 Sb. Bylo přistoupeno k zásadní redukci počtu regulovaných živností a k zavedení jedné živnosti volné, do níž byly zahrnuty veškeré činnosti, které nejsou živnostmi řemeslnými, vázanými nebo koncesovanými

a nejsou zároveň z režimu živnostenského zákona vyloučeny. Přílohy živnostenského zákona byly rekonstruovány a živnost volná a její obory činností, stejně jako seznam živností, jejichž výkon je podnikatel povinen zajistit odborně způsobilými osobami, byly upraveny v samostatných přílohách zákona. Živnostenské listy a koncesní listiny byly nahrazeny výpisem ze živnostenského rejstříku, v němž jsou uvedena všechna oprávnění daného podnikatele. Speciální úprava provozování živnosti průmyslovým způsobem byla ze zákona vypuštěna. Přínosem pro podnikatelskou veřejnost byla i nově zavedená možnost ohlásit živnost a požádat o koncesi na kterémkoli obecním živnostenském úřadě v České republice.

Dalšími novelizacemi živnostenského zákona (provedenými zákony č. 155/2010 Sb. a č. 169/2012 Sb.) byla mimo jiné snížena administrativní zátěž podnikatelů, kteří nadále nemuseli oznamovat živnostenskému úřadu údaje, které tento mohl získat z jiných registrů veřejné správy, a mohli předem oznámit živnostenskému úřadu, že se změnou bydliště hodlají vždy měnit i místo podnikání.

Zákonem č. 427/2010 Sb., kterým se měnil zákon o pobytu cizinců na území České republiky a některé další zákony, kromě živnostenského zákona mimo jiné i obchodní zákoník, byla zrušena povinnost zahraničních fyzických osob podnikajících v režimu živnostenského zákona zapisovat se do obchodního rejstříku. Zjednodušil se tím přístup do živnostenského podnikání pro zahraniční fyzické osoby z tzv. třetích zemí.

Zákonem č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekonstrukce soukromého práva, byl živnostenský zákon přizpůsoben nové terminologii i novému pojetí úpravy podnikání a přístupu do podnikání danému novým občanským zákoníkem. V návaznosti na nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., dále jen „obč. zák.“) se změnilo např. i pojetí všeobecných podmínek provozování živnosti (např. se umožnilo podnikat osobám před dosažením zletilosti s přivolením soudu).

Živnostenský zákon tak prošel za dobu své více než dvacetileté existence poměrně bouřlivým vývojem. Podmínky přístupu k podnikání se opakovaně měnily, zpříšňovaly nebo liberalizovaly, a to často i opakovaně. Stejně tak tomu bylo s úpravou povinností podnikatelů v živnostenském zákoně. Velký vliv měl i rozvoj informačních technologií a elektronizace veřejné správy. Jejich rozvoj umožnil vedení celostátního živnostenského rejstříku, do nějž jednotlivé živnostenské úřady zapisují informace o podnikatelích. Podstatná část těchto údajů je veřejně přístupná on-line. V důsledku toho ztratily opodstatnění živnostenské listy a koncesní listiny jako průkazy živnostenského oprávnění. Pokud lze v průběhu let ve změnách úpravy živnostenského zákona spatřovat nějakou jednoznačnou tendenci, je to bezesporu omezování oznamovacích povinností podnikatele vůči živnostenskému úřadu. Tam, kde úřad může zjistit údaje z veřejných rejstříků, registrů veřejné správy a jiných databází veřejné správy, jsou postupně rušeny oznamovací povinnosti podnikatelů vůči živnostenskému úřadu. Obdobně je tomu i s předkládáním dokladů tam, kde může živnostenský úřad získat požadované informace z jiných databází (např. z evidence Rejstříku trestů).

Spolu s živnostenským zákonem nabyl 1. ledna 1992 účinnosti zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech (dále jen „zák. o živnostenských úřadech“). Zákon upravuje strukturu a kompetence živnostenských úřadů jako orgánů veřejné správy v oblasti živnostenského podnikání. Na rozdíl od živnostenského zákona prošel pouze

několika novelizacemi, z nichž je nutno vzpomenout alespoň ty nejpodstatnější. Zákonem č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, byly v soustavě živnostenských úřadů zrušeny okresní živnostenské úřady a naopak zřízeny krajské živnostenské úřady. Soustava živnostenských úřadů od této novelizace zůstává nezměněna a zahrnuje obecní živnostenské úřady, krajské živnostenské úřady a Živnostenský úřad České republiky, který však nebyl nikdy zřízen a jehož funkci vykonávalo vždy příslušné ministerstvo, nyní Ministerstvo průmyslu a obchodu. Obecní živnostenské úřady plní rovněž funkci centrálního registračního místa a jako takové přijímají přihlášky a oznámení podnikatelů, které pak předávají příslušným správním úřadům (upraveno zákonem č. 214/2006 Sb. a následně novelizováno zákonem č. 458/2011 Sb.). Vybrané obecní živnostenské úřady fungují od účinnosti zákona č. 223/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o volném pohybu služeb, tj. od 28. prosince 2009, jako jednotné kontaktní místo, kde mohou podnikatelé získat informace o podnikání, a to nejen živnostenském, jak na území České republiky, tak i na území jiných členských států Evropské unie.

Autoři jsou si vědomi toho, že i s ohledem na již zmíněné časté novelizace, které právní úpravu živnostenského zákona bezesporu poznamenaly, některá ustanovení zákona nejsou zcela jednoznačně formulována nebo odpovídajícím způsobem provázána s ustanoveními navazujícími. Ambicí autorů bylo zpracovat stručný komentář k jednotlivým ustanovením živnostenského zákona a zákona o živnostenských úřadech platným a účinným k 1. lednu 2014 se zřetelem na jejich vzájemnou souvislost. Aniž by si činili nárok na to, že jimi podaný výklad je ve všech případech jedinou možnou interpretací komentovaných ustanovení, byli vedeni snahou zpracovat komentář tak, aby kromě jiného tam, kde se již aplikační praxe ustálila na určitém výkladu, odrážel i tento aspekt a byl, pokud možno, srozumitelný i širšímu okruhu čtenářů. Domnívají se proto, že tato publikace by mohla sloužit nejen pracovníkům živnostenských úřadů při jejich práci, ale i širší odborné a podnikatelské veřejnosti.

# ZÁKON

## č. 455/1991 Sb.

ze dne 2. října 1991

# O ŽIVNOSTENSKÉM PODNIKÁNÍ (ŽIVNOSTENSKÝ ZÁKON)

Změna: 600/1992 Sb., 591/1992 Sb., 231/1992 Sb., 273/1993 Sb., 303/1993 Sb., 42/1994 Sb., 38/1994 Sb., 136/1994 Sb., 200/1994 Sb., 237/1995 Sb., 286/1995 Sb., 95/1996 Sb., 94/1996 Sb., 147/1996 Sb., 19/1997 Sb., 49/1997 Sb., 61/1997 Sb., 217/1997 Sb., 280/1997 Sb., 79/1997 Sb., 15/1998 Sb., 83/1998 Sb., 157/1998 Sb., 167/1998 Sb., 358/1999 Sb., 356/1999 Sb., 360/1999 Sb., 363/1999 Sb., 27/2000 Sb., 122/2000 Sb., 149/2000 Sb. (část), 29/2000 Sb., 123/2000 Sb., 124/2000 Sb., 151/2000 Sb., 158/2000 Sb., 149/2000 Sb. (část), 249/2000 Sb., 159/1999 Sb., 121/2000 Sb., 247/2000 Sb., 258/2000 Sb., 362/2000 Sb., 409/2000 Sb., 458/2000 Sb., 61/2001 Sb., 309/2000 Sb., 120/2001 Sb., 164/2001 Sb., 501/2001 Sb., 100/2001 Sb., 256/2001 Sb., 274/2001 Sb., 477/2001 Sb., 478/2001 Sb., 174/2002 Sb., 86/2002 Sb., 281/2002 Sb., 308/2002 Sb., 119/2002 Sb., 320/2002 Sb., 476/2002 Sb., 88/2003 Sb., 162/2003 Sb., 130/2003 Sb., 274/2003 Sb., 224/2003 Sb., 228/2003 Sb., 354/2003 Sb., 438/2003 Sb., 119/2004 Sb., 167/2004 Sb., 257/2004 Sb., 326/2004 Sb., 695/2004 Sb., 38/2004 Sb., 499/2004 Sb., 635/2004 Sb., 58/2005 Sb., 95/2005 Sb., 127/2005 Sb., 215/2005 Sb., 253/2005 Sb., 358/2005 Sb., 444/2005 Sb., 428/2005 Sb., 62/2006 Sb., 76/2006 Sb., 131/2006 Sb., 161/2006 Sb., 212/2006 Sb., 191/2006 Sb., 115/2006 Sb., 225/2006 Sb., 310/2006 Sb., 214/2006 Sb., 165/2006 Sb., 315/2006 Sb., 109/2006 Sb., 186/2006 Sb., 160/2007 Sb., 179/2006 Sb., 270/2007 Sb., 269/2007 Sb., 296/2007 Sb., 130/2008 Sb., 189/2008 Sb., 230/2008 Sb., 254/2008 Sb., 274/2008 Sb., 285/2009 Sb., 160/2010 Sb., 227/2009 Sb., 155/2010 Sb., 424/2010 Sb., 145/2010 Sb., 427/2010 Sb., 73/2011 Sb., 152/2011 Sb., 350/2011 Sb., 351/2011 Sb., 355/2011 Sb., 420/2011 Sb., 375/2011 Sb., 458/2011 Sb., 53/2012 Sb., 119/2012 Sb., 169/2012 Sb., 167/2012 Sb., 199/2012 Sb., 201/2012 Sb., 202/2012 Sb., 428/2011 Sb., 221/2012 Sb., 407/2012 Sb., 241/2013 Sb., 234/2013 Sb., 309/2013 Sb., 279/2013 Sb., 303/2013 Sb.

**Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo  
na tomto zákoně:**

**ČÁST PRVNÍ  
VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ**

**Hlava I  
Předmět úpravy**

**§ 1  
(Předmět úpravy)**

**Tento zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání (dále jen „živnost“) a kontrolu nad jejich dodržováním.**

**K § 1**

1. Předmět úpravy živnostenského zákona je vymezen především pojmem „podmínky živnostenského podnikání“. Vymezuje se tak působnost živnostenského zákona pro určitou zákonem definovanou oblast podnikání. Pro živnostenské podnikání je v ustanovení tohoto paragrafu zavedena legislativní zkratka „živnost“. Zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání, a to nejen podmínky při vstupu do tohoto druhu podnikání, ale i v jeho průběhu při vlastním výkonu podnikatelské činnosti. Živnostenský zákon je obecnou právní normou pro všechny podnikatele podnikající v režimu živnostenského zákona. Vymezuje jim základní práva, stanovuje jim základní povinnosti a podmínky pro jejich podnikání, upravuje také jejich odpovědnost a stanovuje pravidla pro kontrolu dodržování těchto povinností a podmínek. Kontrolu provádějí obecní živnostenské úřady, kterými jsou odbory obcí s rozšířenou působností v rámci přeneseného výkonu státní správy.

2. Vymezení živnostenského podnikání v § 1 živnostenského zákona ovšem neznamená, že tato oblast podnikání je upravena výlučně živnostenským zákonem. Podmínky živnostenského podnikání, povinnosti podnikatelů a kontrola jejich dodržování jsou upraveny řadou dalších právních předpisů. Na některé z nich živnostenský zákon i přímo odkazuje.

**Z důvodové zprávy k živnostenskému zákonu:**

*Toto ustanovení jako úvodní vymezuje předmět úpravy zákona. Tím, že stanoví podmínky provozování podnikatelské činnosti, je dán rozdíl mezi předmětem úpravy tohoto zákona a předmětem úpravy obchodního zákoníku. Zatímco obchodní zákoník upravuje postavení podnikatelů a jejich vzájemné obchodní závazkové vztahy, jakož i některé vztahy s podnikáním související, živnostenský zákon upravuje především podmínky potřebné pro získání oprávnění k podnikatelské činnosti (živnostenské oprávnění).*

*Návrh zákona upravuje v zájmu komplexnosti v nezbytném rozsahu i kontrolu nad dodržováním podmínek stanovených tímto zákonem (část třetí § 30, část pátá § 61–66).*

## Živnost

### § 2

#### (Pozitivní definice živnosti)

**Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.**

#### K § 2

1. Živnost je charakterizována šesti znaky, přičemž je nutné splnit všechny tyto znaky současně, abychom mohli s jednoznačností konstatovat, že daná činnost je živností, tedy podnikáním v režimu živnostenského zákona. Do konce roku 2013 platný a účinný zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, upravoval obecnou definici podnikání. Tato definice obsahovala základních pět znaků podnikání. V novém občanském zákoníku účinném od 1. ledna 2014, který po zrušení obchodního zákoníku upravuje řadu problematik, které byly upraveny obchodním zákoníkem, však **samostatná definice podnikání není obsažena**. Z toho, jak občanský zákoník definuje podnikatele, se dá dovodit, že toto ustanovení vlastně **nepřímo definuje i činnost vykonávanou podnikatelem, tedy podnikání**, a obsahuje také základních pět znaků činnosti podnikatele (podnikání). (§ 420 obč. zák.: „Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“) Z výše uvedeného vyplývá, že živnostenské podnikání je podmnožinou podnikání, které je obecně vymezeno v občanském zákoníku – to zahrnuje více typů podnikatelských činností než jen živnostenské podnikání.

2. Prvním znakem, který musí daná činnost splňovat, aby byla živností, je **soustavnost**. Jedná se o činnost trvalejšího charakteru, vykonávanou opakovaně a pravidelně, i kdyby se jednalo o činnost vykonávanou pravidelně a opakovaně vždy jednou za rok. Takovou činností může být například sezónní prodej, prodej vánočních stromků, provozování tábořiště. Aplikační praxe se ustálila na tom, že pokud nebudou v konkrétním případě přesvědčivé důvody pro delší časový interval, periodicita opakování dané činnosti by neměla být posuzována v delším časovém období než jeden rok. Důležitá je také skutečnost, že subjekt má v úmyslu tuto činnost opakovat. Nejedná se tedy o činnost nahodilou, kdy je zřejmé, že subjekt, který činnost vykonává, nehodlá tuto činnost opakovat. Za soustavnou se považuje i taková činnost, kdy si dosažení daného cíle vyžaduje delší dobu, například realizace stavby obchodního centra nebo průmyslového komplexu. Soustavnost je jedním ze znaků, jehož výklad má velký význam při posuzování neoprávněného podnikání.

3. Druhým znakem je **samostatnost**. Ta je základním rysem podnikatelské činnosti, kterým se tato činnost odlišuje od zaměstnaneckého vztahu, který se naopak vyznačuje závislostí na zaměstnavateli. Samostatnost spočívá v tom, že výkon dané činnosti je organizován a řízen osobou (podnikatelem), u které byla činnost objednána. Buď ji provádí na objednávku sám podnikatel, nebo osoba, která ji vykonává jeho jménem, např. jeho zaměstnanec. Podnikatel tak rozhoduje o způsobu, rozsahu, době a místu této činnosti.

Naplnění této podmínky však nikdy není absolutní. Podnikatel je při podnikání vázán právními předpisy, smluvními vztahy a jinými skutečnostmi. Problémy s naplněním pojmového znaku samostatnosti mohou vznikat při franchisingu a podobných smluvních formách, kdy dochází k určitému omezení samostatnosti při podnikatelské činnosti. Samostatnost je důležitým znakem zejména při odlišování skrytého pracovního poměru ve smyslu zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

4. Třetím znakem živnosti je **výkon činnosti vlastním jménem**. Podstatou tohoto znaku živnosti je to, že činnost je vykonávána pod firmou osoby zapsané v obchodním rejstříku (§ 423 až 429 obč. zák.), u fyzických osob nezapsaných do obchodního rejstříku pod jménem a příjmením fyzické osoby s případným dodatkem (§ 422 obč. zák.), případně pod jménem osoby, pod kterým je zapsána do veřejného rejstříku. Přitom není rozhodující, zda činnost vykonává přímo podnikatel nebo jím pověřená osoba. Tento znak úzce souvisí s předchozím znakem – samostatností. Živnostenským podnikáním – živností určitého subjektu není ta činnost, kterou vykonává subjekt, jenž nejedná jménem svým, ale jménem jiné osoby. V tomto případě by se mohlo jednat o skrytý zaměstnanecký poměr.

5. Dalším znakem, kterým je charakterizována živnost, je **vlastní odpovědnost**: zde se jedná o to, že subjekt (podnikatel), který činnost vykonává, odpovídá za uzavřené závazky, porušení právních předpisů, odpovídá také za výsledek dané činnosti, ručí za danou činnost svým majetkem. U fyzických osob se jedná i o osobní majetek, u právnických osob pak o obchodní majetek. Ve své podstatě jde o to, že živnost je provozována na vlastní účet a vlastní nebezpečí.

6. Pátým znakem živnosti je výkon činnosti, která je provozována **za účelem** dosažení zisku: tento znak je nejdiskutabilnější. Rozhodující je to, že podnikatel měl úmysl nebo snahu svou činností dosáhnout zisku. Nerozhoduje ani to, zda bylo ve skutečnosti touto činností zisku dosaženo. V konkrétním případě může podnikatelův úmysl dosáhnout zisku ve skutečnosti skončit ztrátou. Podstatou je, že je patrné, že při zahájení dané činnosti zisku dosáhnout chtěl. Zisk – hospodářská výhoda může být u právnické osoby posuzována i z hlediska dosažení výhody pro členy právnické osoby.

7. Všechny uvedené znaky jsou shodné s obecnou definicí podnikání uvedenou v § 2 obchodního zákoníku (zák. č. 513/1991 Sb., zrušeného k 1. 1. 2014), potažmo činností podnikatele (podle obč. zák.). Pojem živnost je však pojmem užším, proto živnostenský zákon zavedl pro definici živnosti ještě jeden znak navíc, a to že živnost je činností, která je vykonávána **za podmínek stanovených živnostenským zákonem**. Jedná se tedy o podnikání, které je upraveno živnostenským zákonem. Živností tak nejsou ty činnosti, u kterých je podnikání upraveno v jiných právních předpisech, a proto, i když ve skutečnosti jde o podnikatelskou činnost, se o živnostenské podnikání nejedná. Může se jednat též o činnosti, které nelze jako podnikatelskou činnost vykonávat. O tom blíže pojednává negativní vymezení živnosti v § 3.

8. **Aby činnost byla živností, musí být splněno všech šest výše uvedených znaků živností současně.** Byť by nebyl splněn pouze jeden jediný ze všech znaků, pak se o živnostenské podnikání nejedná. To, zda jsou naplněny všechny znaky živnosti, musí živnostenský úřad zkoumat v případě, že má podezření, zda se fyzická nebo právnická osoba dopustila neoprávněného podnikání. O neoprávněném podnikání v režimu živnostenského zákona se jedná pouze v tom případě, že fyzická nebo právnická osoba provozuje

činnost a v rámci této činnosti naplní všechny uvedené znaky živnosti a nevlastní příslušné živnostenské oprávnění.

**Z důvodové zprávy k živnostenskému zákonu:**

*Pojem „živnost“ je použit jak z důvodů tradičních, tak vzhledem k účelnosti terminologického souladu s úpravou v sousedních státech (SRN, Rakousko).*

**Z judikatury:**

Pokud právní subjekt pověří jiného byt' i jen z části výkonem činnosti, která má znaky živnosti podle § 2 Živnostenského zákona (č. 455/1991 Sb.), a takovou činnost kontroluje a řídí, pak provozuje živnost. (NSS 4 As 9/2007-109)

**Související ustanovení:**

§ 3 – negativní vymezení živnosti, § 10 – živnostenské oprávnění, § 61 odst. 3 – neoprávněné podnikání fyzických osob, § 63 – neoprávněné podnikání právnických osob

**Související předpisy:**

§ 420 až 429 obč. zák., – zák. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

## § 3

### (Negativní vymezení živnosti)

**(1) Živností není:**

- a) provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě,
- b) využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, chráněných zvláštními zákony, jejich původci nebo autory,<sup>2)</sup>
- c) výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu,<sup>2a)</sup>
- d) restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi,<sup>2b)</sup>
- e) provádění archeologických výzkumů.<sup>2c)</sup>

**(2) Živností dále není v rozsahu zvláštních zákonů činnost fyzických osob:**

- a) lékařů, zubních lékařů a farmaceutů<sup>2d)</sup>, nelékařských zdravotnických pracovníků<sup>2e)</sup> při poskytování zdravotních služeb a přírodních léčitelů,
- b) veterinárních lékařů, dalších veterinárních pracovníků včetně pracovníků veterinární asanace a osob vykonávajících odborné práce při šlechtitelské a plemennářské činnosti v chovu hospodářských zvířat,<sup>3)</sup>
- c) advokátů,<sup>4)</sup> notářů<sup>5a)</sup> a patentových zástupců<sup>6)</sup> a soudních exekutorů,<sup>6a)</sup>
- d) znalců a tlumočnicků,<sup>7)</sup>
- e) auditorů<sup>8)</sup> a daňových poradců,<sup>8a)</sup>
- f) burzovních dohodců<sup>8b)</sup>,
- g) zprostředkovatelů a rozhodců při řešení kolektivních sporů<sup>9)</sup> a rozhodců při rozhodování majetkových sporů,<sup>9a)</sup>
- h) úředně oprávněných zeměměřických inženýrů,<sup>10)</sup>
- i) autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodní architekti a svobodní inženýři,<sup>10a)</sup>



- j) autorizovaných inspektorů, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodné povolání<sup>10b)</sup>,
  - k) auditorů bezpečnosti pozemních komunikací<sup>52)</sup>,
  - l) zapsaných mediátorů podle zákona o mediaci.
- (3) Živností dále není:
- a) činnost bank<sup>11)</sup>, poskytování platebních služeb<sup>11a)</sup>, vydávání elektronických peněz<sup>11a)</sup>, provozování platebních systémů s neodvolatelností zúčtování<sup>11a)</sup>, směnárenská činnost<sup>11d)</sup>, činnost pojišťoven<sup>12)</sup>, zajišťoven, pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí a odpovědných pojistných matematiků<sup>12)</sup>, penzijních fondů<sup>12a)</sup>, penzijních společností<sup>55)</sup>, spořitelních a úvěrních družstev<sup>12b)</sup>, komoditních burz<sup>8b)</sup>, organizátorů regulovaných trhů<sup>13b)</sup>, obchodníků s cennými papíry<sup>13b)</sup> a jejich vázaných zástupců<sup>13b)</sup> a činnost osob zabývajících se obhospodařováním nebo administrací investičního fondu anebo zahraničního investičního fondu a činnosti osob provádějících vypořádání obchodů s cennými papíry<sup>13a)</sup>, činnosti osob provádějících přijímání a předávání pokynů nebo investičního poradenství týkající se investičních nástrojů za podmínek stanovených zvláštním zákonem<sup>13b)</sup> a jejich vázaných zástupců<sup>13b)</sup>, činnost ratingových agentur<sup>13c)</sup>,
  - b) pořádání loterií a jiných podobných her,<sup>14)</sup>
  - c) hornická činnost a činnost prováděná hornickým způsobem,<sup>15)</sup>
  - d) výroba elektřiny, výroba plynu, přenos elektřiny, přeprava plynu, distribuce elektřiny, distribuce plynu, uskladňování plynu, obchod s elektřinou, obchod s plynem, výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie, které podléhají licenci podle zvláštního právního předpisu,<sup>16)</sup>
  - e) zemědělství, včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků za účelem zpracování nebo dalšího prodeje, nejde-li o provozování odborných činností na úseku rostlinolékařské péče,
  - f) prodej nezpracovaných rostlinných a živočišných výrobků z vlastní drobné pěstelské a chovatelské činnosti fyzickými osobami,
  - g) námořní doprava a mořský rybolov,<sup>17)</sup>
  - h) provozování dráhy a drážní dopravy,<sup>18)</sup>
  - i) vykonávání komunikační činnosti podle zvláštního právního předpisu,<sup>19)</sup>
  - j) výzkum, výroba a distribuce léčiv,<sup>20)</sup>
  - k) zacházení s návykovými látkami, přípravky je obsahujícími a s některými látkami používanými k výrobě nebo zpracování návykových látek podle zvláštního zákona,<sup>21)</sup>
  - l) činnost autorizovaných nebo akreditovaných osob v oblasti státního zkušebnictví,<sup>22)</sup>
  - m) zahraniční obchod s vojenským materiálem,<sup>22a)</sup>
  - n) výkon inspekce práce<sup>22b)</sup>,
  - o) provozování rozhlasového a televizního vysílání,<sup>23)</sup>
  - p) nabízení nebo poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb,
  - r) zprostředkování zaměstnání,<sup>23a)</sup>

- s) provozování stanic technické kontroly,<sup>23c)</sup>
- t) výchova a vzdělávání ve školách, předškolních a školských zařízeních zařazených do rejstříku škol a školských zařízení, vzdělávání v bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech a programech celoživotního vzdělávání podle zvláštního právního předpisu,<sup>23d)</sup>
- u) nakládání s vysoce nebezpečnými látkami,<sup>23e)</sup>
- v) provozování letišť, provozování obchodní letecké dopravy a leteckých prací a poskytování leteckých služeb,<sup>23f)</sup>
- x) činnost organizací zřízených podle zvláštních právních předpisů<sup>23h)</sup> vykonávaná v souladu s účelem, pro který byly zřízeny,
- y) výkon sociálně-právní ochrany dětí právníky a fyzickými osobami, jsoucí výkonem sociálně-právní ochrany dětí pověřeny podle zvláštního právního předpisu,<sup>23i)</sup>
- z) vyhledávání, průzkum a těžba nerostných zdrojů ze dna moří a oceánů a jeho podzemí za hranicemi pravomocí států,<sup>23j)</sup>
- aa) provozování pohřebišť,<sup>23k)</sup>
- ab) činnost autorizovaných obalových společností podle zvláštního právního předpisu,<sup>23l)</sup>
- ac) nakládání s vysoce rizikovým a rizikovým biologickým agens a toxinem,<sup>23m)</sup>
- ad) provozování zoologických zahrad na základě licence vydané Ministerstvem životního prostředí,<sup>23n)</sup>
- ae) archivnictví,<sup>23o)</sup>
- af) poskytování sociálních služeb podle zvláštního právního předpisu<sup>23p)</sup>,
- ag) činnost autorizovaných osob, oprávněných ověřovat dosažení odborné způsobilosti vyžadované k získání osvědčení o profesní kvalifikaci podle zvláštního zákona<sup>23q)</sup>,
- ah) pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor,
- ai) poskytování zdravotních služeb<sup>55a)</sup>,
- aj) provádění odborných rostlinolékařských činností podle zvláštního právního předpisu<sup>56)</sup>,
- ak) provozování poštovních služeb a zahraničních poštovních služeb podle zvláštního právního předpisu<sup>57)</sup>.

2) Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění zákona č. 519/1991 Sb. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových prvků, ve znění zákona č. 116/2000 Sb. Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění zákona č. 116/2000 Sb.

2a) Zákon č. 121/2000 Sb.

2b) Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

2c) § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

2d) Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů.

2e) Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně

- některých zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.
- 3) Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.
  - 4) Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.
  - 5a) Zákon ČNR č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti.
  - 6) Zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, ve znění zákona ČNR č. 14/1993 Sb.
  - 6a) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.
  - 7) Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.
  - 8) Zákon ČNR č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky.
  - 8a) Zákon ČNR č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky.
  - 8b) Zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů.
  - 9) § 11 a § 13 odst. 1 zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění zákona č. 519/1991 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 155/1995 Sb.
  - 9a) Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.
  - 10) Zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.
  - 10a) § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.
  - 10b) § 144 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
  - 11) Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.  
Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.
  - 11a) Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku.
  - 11d) Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů.
  - 12) Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví).  
Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí).
  - 12a) Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.
  - 12b) Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
  - 13a) § 82 a 83 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.
  - 13b) Zákon č. 256/2004 Sb.
  - 13c) Čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1060/2009 ze dne 16. září 2009 o ratingových agenturách.
  - 14) Zákon ČNR č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994 Sb.
  - 15) § 2 a 3 zákona ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.
  - 16) Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.
  - 17) Zákon č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě.
  - 18) § 60 odst. 3 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách.
  - 19) Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích).
  - 20) Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů.
  - 21) Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
  - 22) Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů.

- 22a) Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- 22b) Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.
- 23) Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 23a) Zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Zákon ČNR č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- 23c) Zákon č. 38/1995 Sb., o technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích.
- 23d) Zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. § 45 až 47 a § 60 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění zákona č. 147/2001 Sb.
- 23e) Zákon č. 19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní a o změně a doplnění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- 23f) Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- 23h) § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- 23i) § 4 odst. 2 písm. b) a § 48 až 50 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
- 23j) Zákon č. 158/2000 Sb., o vyhledávání, průzkumu a těžbě nerostných zdrojů z mořského dna za hranicemi pravomocí států a o změně některých zákonů.
- 23k) Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů.
- 23l) Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech).
- 23m) Zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona.
- 23n) Zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách).
- 23o) Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.
- 23p) Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
- 23p) Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání).
- 52) Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 152/2011 Sb.
- 55) Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.
- 55a) Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).
- 56) § 81 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 199/2012 Sb.
- 57) Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů.

## K § 3

1. **Negativní vymezení živnosti** je uvedeno v § 3. Taxativně jsou zde uvedeny činnosti, které sice znaky živnosti uvedené v pozitivní definici živnosti naplňují, ale tyto činnosti živnostmi nejsou, jsou z režimu živnostenského zákona vyloučeny – nenaplňují

poslední znak živnosti – nelze je vykonávat v režimu živnostenského zákona. Zpravidla je úprava podnikání v těchto činnostech regulována jiným zákonem.

### **K odst. 1**

2. Živnostmi tak nejsou činnosti vyhrazené zákonem státu nebo zákonem určené právnické osobě. Například Správa státních hmotných rezerv může ze zákona o působnosti státních hmotných rezerv zajišťovat obměnu, záměnu, půjčku, uvolnění, nájem, prodej, skladování, ochraňování a kontrolu státních hmotných rezerv a podle požadavků krizových plánů i jejich pořizování. Živností rovněž není využívání výsledků duševní a tvůrčí činnosti jejich autory nebo původci chráněných zvláštními zákony (činnost autorů literárních, vědeckých a uměleckých děl – zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, činnost vynálezců a zlepšovatelů – zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích).

3. Živností není ani výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu (§ 95 zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon), restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (§ 14a zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči), a provádění archeologických výzkumů (§ 21 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči).

### **K odst. 2**

4. Živností nejsou ani činnosti, které jsou komplexně upraveny zvláštními zákony a mohou být vykonávány pouze fyzickými osobami. Tyto činnosti jsou uvedeny v § 3 odst. 2. Jedná se o profesní činnosti, které mohou být vykonávány podle zvláštních zákonů pouze fyzickými osobami. Právnická osoba je může vykonávat pouze prostřednictvím fyzických osob splňujících podmínky příslušného zvláštního zákona. To je také podmínkou pro zápis těchto činností právnických osob do obchodního rejstříku. Výkon těchto činností je tak vyloučen ze živnostenského podnikání a tím i z režimu živnostenského zákona, a to jak pro fyzické, tak i pro právnické osoby.

### **K jednotlivým činnostem:**

#### **K odst. 2 písm. a)**

5. V prvé řadě se jedná o poskytování zdravotních služeb. Podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, mohou tyto služby poskytovat pouze osoby způsobilé k výkonu zdravotnického povolání nebo k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotních služeb. Způsobilost k samostatnému výkonu povolání lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta je dána zákonem č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované činnosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta. Způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka nelékařského povolání bez přímého vedení a odborného dohledu určuje zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních).

**K odst. 2 písm. b)**

6. Podobně mohou podle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (veterinární zákon), vykonávat odborné činnosti při plnění úkolů veterinární péče pouze veterinární lékaři a veterinární pracovníci, pracovníci veterinární sanace a osoby vykonávající odborné práce při šlechtitelské a plemenářské činnosti v chovu hospodářských zvířat, kteří mají odpovídající vzdělání.

**K odst. 2 písm. c)**

7. Advokacie je upravena zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii. Ten stanovuje okruh osob, které mohou poskytovat právní služby. Právní služby tak mohou poskytovat pouze advokáti – osoby zapsané v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou.

8. Podle zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, může být notářem pouze ta osoba, kterou stát pověřil notářským úřadem.

9. Činnost patentových zástupců, kteří zastupují fyzické a právnické osoby před Úřadem průmyslového vlastnictví a poskytují odbornou pomoc ve věcech průmyslového vlastnictví, je upravena zákonem č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví. Patentovým zástupcem je osoba zapsaná v rejstříku patentových zástupců, který vede Komora patentových zástupců.

10. Podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), může být exekutorem pouze osoba, která je na základě návrhu Komory exekutorů jmenována ministrem spravedlnosti, a to do sídla v obvodu okresního soudu.

**K odst. 2 písm. d)**

11. Také tlumočníci a znalci vykonávají svou činnost mimo režim živnostenského zákona, a to podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Účelem tohoto zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízeních před orgány veřejné moci, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony fyzických nebo právnických osob. Znalce a tlumočníky pro jednotlivé obory a odvětví jmenuje ministr spravedlnosti. Tento zákon se nevztahuje na posudky a tlumočnické úkony, které nejsou prováděny pro účely řízení před orgány veřejné moci, ani nesouvisí s právními úkony fyzických nebo právnických osob. Na tyto činnosti, které nejsou vykonávány v režimu zákona o znalcích a tlumočnících, musí mít osoba zpracovávající posudky, provádějící oceňování majetku, nebo překladatelskou či tlumočnickou činnost příslušné živnostenské oprávnění. Jde tak například o překladatelskou a tlumočnickou činnost prováděnou v rámci služeb cestovního ruchu nebo o posudky či expertizy sloužící pro potřeby podnikatelů, může se také jednat o tržní oceňování majetku.

**K odst. 2 písm. e)**

12. Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů, upravuje postavení a činnost statutárních auditorů, auditorských společností a asistentů auditora, postavení a působnost Komory auditorů České republiky. Auditorem je podle tohoto

zákona statutární auditor nebo auditorská společnost, přičemž statutárním auditorem je fyzická osoba, které bylo Komorou vydáno rozhodnutí o oprávnění provádět auditorskou činnost, a auditorskou společností je právnická osoba, které bylo vydáno stejné rozhodnutí. Komora vede seznam auditorů.

13. Podobně zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, komplexně upravuje podnikání v daňovém poradenství. Právo vykonávat daňové poradenství nabývá fyzická osoba dnem zápisu nebo registrace do seznamu, který vede Komora daňových poradců České republiky. K tomuto dni vydá Komora daňovému poradci osvědčení o zápisu do seznamu.

#### **K odst. 2 písm. f)**

14. Zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, upravuje činnost burzovních dohodců, jejichž činnost je také vyňata z režimu živnostenského zákona. Burzovní dohodce je zprostředkovatelem burzovních obchodů. Je jmenován a odvoláván burzovní komorou s předchozím souhlasem burzovního komisaře. Počet míst burzovních dohodců určuje burzovní komora a jejich výběr se provádí na základě konkursu vyhlášeného burzovní komorou.

#### **K odst. 2 písm. g)**

15. Další činností, která nepodléhá režimu živnostenského zákona, je činnost zprostředkovatelů a rozhodců při řešení kolektivních sporů. Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, stanoví, že vykonávat tuto činnost může pouze fyzická osoba zapsaná v seznamu zprostředkovatelů a rozhodců, který vede Ministerstvo spravedlnosti. Stejně tak činnost rozhodců při rozhodování majetkových sporů je vyňata z režimu živnostenského zákona. Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, stanoví, že rozhodcem určeným rozhodčí doložkou pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv může být jen osoba, která je zapsána v seznamu rozhodců vedeném Ministerstvem spravedlnosti.

#### **K odst. 2 písm. h)**

16. Podle zákona č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, mohou zeměměřické činnosti vykonávat pouze fyzické osoby vlastníci úřední oprávnění vydané Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, případně Ministerstvem obrany, jedná-li se o úkony prováděné ve prospěch obrany státu. Vzhledem ke komplexní úpravě zvláštním zákonem je činnost úředně oprávněných zeměměřických inženýrů vykonávána mimo režim živnostenského zákona.

#### **K odst. 2 písm. i)**

17. Poněkud zvláštní postavení má činnost autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě. Ti mohou svou činnost vykonávat jako svobodní architekti a svobodní inženýři, a to v případě, že ji vykonávají v souladu se zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Autorizovaným architektem je ten, komu byla udělena autorizace a je zapsán v seznamu autorizovaných architektů

vedeném Českou komorou architektů, podobně autorizovaným inženýrem je ten, komu byla udělena autorizace a je zapsán v seznamu autorizovaných inženýrů vedeném Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Autorizovaní architekti, inženýři i technici mohou svou činnost vykonávat i v režimu živnostenského zákona, a to na základě živnostenského oprávnění pro vázanou živnost „Projektová činnost ve výstavbě“ a „Provádění staveb, jejich změn a odstraňování“.

#### **K odst. 2 písm. j)**

18. Ustanovení § 144 odst. 4 zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“), výslovně stanoví, že činnost autorizovaných inspektorů není živností a může být vykonávána jako svobodné povolání. Tento zákon také stanoví, za jakých podmínek ministr pro místní rozvoj jmenuje a odvolává autorizovaného inspektora. Právnícké osoby mohou také vykonávat činnost autorizovaného inspektora, avšak za podmínky, že s tím Ministerstvo pro místní rozvoj vysloví souhlas, přičemž podmínky, za jakých jej vysloví, stanoví zákon. Zvláštní postavení má veřejná obchodní společnost, ta, pokud jsou jejími společníky výlučně fyzické osoby, které byly jmenovány autorizovaným inspektorem, může činnost autorizovaného inspektora vykonávat bez souhlasu ministerstva.

#### **K odst. 2 písm. k)**

19. Dalším právním předpisem, který vyjímá danou činnost z režimu živnostenského zákona, je zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Jedná se činnost auditorů bezpečnosti pozemních komunikací, kteří získávají povolení ke své činnosti od Ministerstva dopravy.

#### **K odst. 2 písm. l)**

20. Také činnost zapsaných mediátorů podle zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci, nespadá pod režim živnostenského zákona. Mediací se rozumí postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení uzavřením mediační dohody. Ministerstvo spravedlnosti vede seznam mediátorů, do kterého se zapisují mediátoři, kteří splní podmínky a složí zkoušku mediátora.

#### **K odst. 3**

21. Podobně i činnosti uvedené v odst. 3 podléhají komplexním úpravám zvláštních předpisů a nespádají tedy pod režim živnostenského zákona, ale mohou je provozovat jak fyzické, tak i právnícké osoby.

#### **K odst. 3 písm. a)**

22. Tímto odstavcem je z režimu živností vyňata oblast finančnictví. V první řadě se jedná o činnost bank. Zde je třeba zmínit zvláštní postavení České národní banky, která je podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ústřední bankou České republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem a jsou jí svěřeny kompetence správního úřadu. Česká národní banka zejména určuje měnovou politiku, vydává



bankovky a mince, řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank, zahraničních bank vykonávajících bankovní činnosti na území České republiky prostřednictvím svých poboček a spořitelních a úvěrních družstev, pečuje o jejich plynulost a hospodárnost a podílí se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních a vypořádacích systémů a na jejich rozvoji, vykonává dohled nad osobami působícími na finančním trhu, rozpoznává, sleduje a posuzuje rizika ohrožení stability finančního systému a v zájmu předcházení vzniku nebo snižování těchto rizik přispívá prostřednictvím svých pravomocí k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability.

23. Ostatní banky jsou akciové společnosti, které přijímají vklady od veřejnosti a poskytují úvěry na základě licence, kterou jim udělí Česká národní banka. Výše základního kapitálu činí 500 mil. Kč a minimálně v této výši musí být tento kapitál tvořen peněžními vklady. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, v § 4 stanovuje podmínky, které musí žadatel o licenci splnit. Licenci lze udělit též na žádost spořitelního a úvěrního družstva, pokud současně požádá i o souhlas se změnou své právní formy na akciovou společnost.

24. Dalšími podnikatelskými činnostmi vyňatými z režimu živnostenského zákona jsou poskytování platebních služeb, vydávání elektronických peněz a provozování platebních systémů. Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, stanoví, že poskytovat platební služby jako podnikání mohou za podmínek stanovených zákonem upravujícím činnost bank pouze banky, zahraniční banky a zahraniční finanční instituce.

25. Platební služby mohou poskytovat také spořitelní a úvěrní družstva (družstevní záložny). Podmínky upravující činnost spořitelních a úvěrních družstev jsou stanoveny zákonem č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrových družstvech. Povolení jim uděluje Česká národní banka. Družstevní záložny mohou přijímat vklady pouze od svých členů a poskytovat jim úvěry. Pro své členy mohou vykonávat i finanční leasing, platební styk, zúčtování, vydávání a správu platebních prostředků, poskytování záruk ve formě ručení nebo bankovní záruky, otvírání akreditivů, obstarání inkasa, nákup a prodej cizí měny, pronájem bezpečnostních schránek.

26. Podle zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, a za podmínek stanovených tímto zákonem vykonávají činnost instituce elektronických peněz na základě povolení České národní banky, zahraniční instituce elektronických peněz, vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu na základě zápisu do registru vedeného Českou národní bankou, platební instituce na základě povolení uděleného Českou národní bankou, zahraniční platební instituce a poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu na základě zápisu do registru poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu vedeného Českou národní bankou. Další činností vyňatou z režimu živnostenského zákona je vydávání elektronických peněz a provozování platebních systémů s neodvolatelností zúčtování. Tuto činnost vykonávají na základě povolení vydaného Českou národní bankou instituce elektronických peněz.

27. Z režimu živnostenského zákona je vyňata i směnářská činnost, kterou podle zákona č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, mohou vykonávat fyzické a právnické osoby na základě povolení k činnosti směnárníka vydaného Českou národní bankou, která vede registr směnárníků. Směnářskou činnost mohou také vykonávat banky, zahraniční banky a zahraniční finanční instituce za podmínek stanovených zákonem upravujícím činnost bank (zákon č. 21/1992 Sb.); spořitelní a úvěrní družstva za podmínek

stanovených zákonem upravujícím činnost spořitelních a úvěrních družstev (zákon č. 87/1995 Sb.) a Česká národní banka za podmínek stanovených zákonem upravujícím působnost České národní banky (zákon č. 6/1993 Sb.).

28. Dalšími činnostmi, na něž se nevztahuje živnostenský zákon, jsou činnosti v oblasti pojišťovnictví. Spadají opět pod povolovací režim České národní banky. Podle zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, získá povolení k pojišťovací činnosti pouze právnická osoba, stejně tomu je v případě zajišťovací činnosti. Povolení se uděluje k neživotnímu a životnímu zajištění. V povolení může být rozsah činnosti omezen. Každá pojišťovna a zajišťovna musí ustanovit a po celou dobu své činnosti mít odpovědného pojistného matematika, kterým je fyzická osoba zapsaná do seznamu odpovědných pojistných matematiků vedeného Českou národní bankou.

29. Činnost pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů je upravena zákonem č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí. Tuto činnost mohou vykonávat fyzické nebo právnické osoby, které jsou zapsány do registru vedeného Českou národní bankou. U pojišťovacích zprostředkovatelů zákon ještě rozlišuje, zda se jedná o vázaného pojišťovacího zprostředkovatele (§ 5), podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele (§ 6), pojišťovacího agenta (§ 7), výhradního pojišťovacího agenta (§ 6a), pojišťovacího makléře (§ 8), nebo pojišťovacího zprostředkovatele, jehož domovským členským státem není Česká republika (§ 9). Samostatný likvidátor pojistných událostí provádí na základě smlouvy uzavřené s pojišťovnou, jejím jménem a na její účet, šetření nutné ke zjištění rozsahu její povinnosti plnit ze sjednaného pojištění. Samostatný likvidátor musí být zapsán do registru, který vede Česká národní banka. Pojišťovací agent, pojišťovací makléř a samostatný likvidátor pojistných událostí musí být po celou dobu činnosti pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem své činnosti.

30. Další činností nepodléhající režimu živnostenského zákona, upravenou zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, je činnost penzijních fondů a zákonem č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření penzijních společností. Penzijní fond je právnickou osobou se sídlem na území České republiky, která provozuje penzijní připojištění. Činnost penzijního fondu povoluje Česká národní banka na základě stanoviska Ministerstva práce a sociálních věcí. Penzijní společnost je akciová společnost se sídlem na území České republiky, jejímž předmětem podnikání je shromažďování příspěvků účastníka, příspěvků zaměstnavatele a státních příspěvků za účelem jejich umístění do účastnických fondů, obhospodařování majetku v účastnických fondech a vyplácení dávek doplňkového penzijního spoření, a v případě splnění podmínek stanovených zákonem o důchodovém spoření shromažďování a obhospodařování prostředků účastníků spoření v důchodových fondech a vyplácení dávek podle zákona o důchodovém spoření. Penzijní společnost vykonává svou činnost na základě povolení České národní banky.

31. Ani činnost komoditních burz nespadá pod režim živnostenského zákona. Podle zákona č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, je komoditní burzou právnická osoba zřízená k organizování burzovních obchodů se zbožím, deriváty vztahujícími se ke komoditám, které jsou předmětem obchodování na burze, pokud nejsou investičním nástrojem, nebo se zemědělským skladním listem. Burza se zakládá zakladatelskou smlouvou

alespoň tří zakladatelů, povolení k činnosti jí vydává Ministerstvo průmyslu a obchodu nebo Ministerstvo zemědělství. Povolení se uděluje před zápisem burzy do obchodního rejstříku.

32. Také činnost organizátorů regulovaných trhů, obchodníků s cennými papíry a jejich vázaných zástupců není činností, která se řídí živnostenským zákonem. Je regulována zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. Organizátorem regulovaného trhu je právnická osoba, která organizuje regulovaný trh na základě povolení České národní banky. Obchodníkem s cennými papíry je právnická osoba, která poskytuje investiční služby na základě povolení České národní banky k činnosti obchodníka s cennými papíry. Vázaným zástupcem je fyzická nebo právnická osoba, která je oprávněna na základě písemné smlouvy jednat za zastoupeného (obchodník s cennými papíry, osoba, která má povolení orgánu dohledu jiného členského státu Evropské unie k poskytování investičních služeb, pokud poskytuje investiční služby v České republice, zahraniční osoba, která má sídlo ve státě, který není členským státem Evropské unie, a která poskytuje investiční služby v České republice prostřednictvím organizační složky, investiční zprostředkovatel, investiční společnost). Vázaný zástupce zastoupeného může začít vykonávat uvedené činnosti ode dne zápisu do seznamu vázaných zástupců zastoupeného vedeného Českou národní bankou. Rovněž činnost osob zabývajících se obhospodařováním nebo administrací investičního fondu anebo zahraničního investičního fondu nespadá pod režim živnostenského zákona. Tyto činnosti mohou být vykonávány na základě povolení České národní banky a jsou upraveny zákonem č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech.

33. Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, také upravuje činnost osob provádějících vypořádání obchodů s cennými papíry, činnost osob provádějících přijímání a předávání pokynů investičního poradenství týkajícího se investičních nástrojů. Všechny tyto činnosti musí být prováděny na základě povolení České národní banky. Činnost vázaných zástupců zmíněných osob může vykonávat fyzická nebo právnická osoba zapsaná v seznamu vedeném Českou národní bankou.

34. Činnost ratingových agentur se řídí přímo účinným předpisem Evropské unie – nařízením Evropského parlamentu a Rady o ratingových agenturách. Podle tohoto předpisu musí být ratingová agentura registrována u příslušného orgánu domovského členského státu. Tímto orgánem je podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu Česká národní banka, která vydává těmto agenturám povolení k činnosti.

### **K odst. 3 písm. b)**

35. Další oblast činností, která je upravena zvláštním zákonem č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, a nespadá pod režim živnostenského zákona, je pořádání loterií a jiných podobných her.

36. Věcné loterie s herní jistinou do 200 000 Kč a tomboly s herní jistinou do 50 000 Kč povoluje obecní úřad pro svůj správní obvod, v hlavním městě Praze úřad městské části a v územně členěných statutárních městech úřad městské části nebo městského obvodu. Všechny ostatní loterie a tomboly povoluje Ministerstvo financí.

37. Výherní hrací přístroje smějí být provozovány v kasinech a hernách. Dále smějí být provozovány v pohostinských zařízeních a dalších místech, která splňují podmínky zvláštního provozního režimu. Více než šest výherních hracích přístrojů smí být

provozováno pouze v hernách a kasinech. Povolení k provozování výherních hracích přístrojů vydává na žádost obecní úřad pro svůj územní obvod, a to v přenesené působnosti, krajský úřad pro svůj správní obvod, má-li být provozovatelem výherního hracího přístroje obec ve svém územním obvodu, Ministerstvo financí v případech, kdy je výherní hrací přístroj na českou měnu provozován v kasinu, a u výherních hracích přístrojů na cizí měnu.

38. Kurzové sázky lze provozovat na základě povolení vydaného Ministerstvem financí. Povolení se vydává nejdéle na dobu 10 let. V povolení ministerstvo stanoví podrobně podmínky provozování kurzových sázek, schválí herní plán, určí předmět sázek a schválí počet a umístění sázkových kanceláří.

39. Sázkové hry v kasinu povoluje rovněž Ministerstvo financí. Toto povolení se vydává nejdéle na dobu 10 let. V povolení ministerstvo stanoví podrobné podmínky provozu her v kasinu a zároveň schválí žadatelem předložený herní plán, návštěvní řád a druhy sázkových her provozovaných v kasinu.

### **K odst. 3 písm. c)**

40. Pod režim živnostenského zákona nespadá ani oblast hornictví, je upravená zákonem č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě. Hornickou činností je vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů, otvírka, příprava a dobývání výhradních ložisek, zřizování, zajišťování a likvidace důlních děl a lomů, úprava a zušlechťování nerostů prováděné v souvislosti s jejich dobýváním, zřizování a provozování odvalů, výsypek a odkališť, zvláštní zásahy do zemské kůry, zajišťování a likvidace starých důlních děl, báňská záchranná služba, důlně měřická činnost. Činností prováděnou hornickým způsobem je dobývání ložisek nevyhrazených nerostů, včetně úpravy a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, a vyhledávání a průzkum ložisek nevyhrazených nerostů prováděné k tomu účelu, těžba písků v korytech vodních toků a šterkopísků plovoucími stroji, včetně úpravy a zušlechťování těchto surovin prováděných v souvislosti s jejich těžbou, s výjimkou odstraňování nánosů při údržbě vodních toků, práce k zajištění stability podzemních prostorů (podzemní sanační práce), práce na zpřístupňování jeskyní a práce na jejich udržování v bezpečném stavu, zemní práce prováděné za použití strojů a výbušnin, pokud se na jedné lokalitě přemísťuje více než 100 000 m<sup>3</sup> horniny, s výjimkou zakládání staveb, vrtání vrtů s délkou nad 30 m pro jiné účely než k hornickým činnostem a činnostem prováděným hornickým způsobem, jímání přírodních léčivých a stolních minerálních vod v důlním díle v podzemí, práce na zpřístupnění starých důlních děl nebo trvale opuštěných důlních děl a práce na jejich udržování v bezpečném stavu, podzemní práce spočívající v hloubení důlních jam a studní, v ražení štol a tunelů, jakož i ve vytváření podzemních prostorů o objemu větším než 300 m<sup>3</sup> horniny. Výše uvedené hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem povoluje Český báňský úřad. Povolení je vydáváno formou oprávnění.

### **K odst. 3 písm. d)**

41. Také oblast energetiky je upravena zvláštním zákonem, a to zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických

odvětvích (energetický zákon), a nespadá pod úpravu podnikání danou živnostenským zákonem. Jedná se o výrobu elektřiny, výrobu plynu, přenos elektřiny, přepravu plynu, distribuci elektřiny, distribuci plynu, uskladňování plynu, obchod s elektřinou, obchod s plynem, výrobu tepelné energie a rozvod tepelné energie, které podléhají licenci podle energetického zákona.

42. Podnikat v energetických odvětvích na území České republiky mohou fyzické nebo právnické osoby pouze na základě licence udělené Energetickým regulačním úřadem.

43. Licence není třeba pro obchod, výrobu, distribuci a uskladňování svítíplynu, koksárenského plynu čistého, degazačního a generátorového plynu, bioplynu, propanu, butanu a jejich směsí, pokud se nejedná o distribuci potrubními systémy, k nimž je připojeno více než 50 odběrných míst, a pro výrobu tepelné energie určené pro dodávku konečným spotřebitelům jedním odběrným tepelným zařízením ze zdroje tepelné energie umístěného v témže objektu nebo mimo objekt v případě, že slouží ke stejnému účelu.

44. V této souvislosti je nutné zmínit koncesovanou živnost „Výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie, nepodléhající licenci realizovaná ze zdrojů tepelné energie s instalovaným výkonem jednoho zdroje nad 50 kW“, do které patří výroba a rozvod (doprava, akumulace, přeměna parametrů a dodávka tepelné energie rozvodným tepelným zařízením) tepelné energie, na které se neuděluje licence podle jiného právního předpisu. Instalovaným výkonem jednoho zdroje u této živnosti se rozumí celkový výkon kotelny, ve které může být instalován jeden zdroj s výkonem nad 50 kW, nebo více zdrojů o nižším výkonu, které ve svém součtu překročí hodnotu 50 kW, a obor činnosti č. 76 „Poskytování technických služeb“ živnosti volné. Pod tento obor činnosti spadá výroba a rozvod tepelné energie nepodléhající licenci podle jiného právního předpisu nebo nevyžadující koncesi.

### **K odst. 3 písm. e)**

45. Oblast zemědělství má také svou speciální úpravu – zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Zemědělská činnost tak nepodléhá pod režim živnostenského zákona. Výjimku tvoří provozování odborných činností na úseku rostlinolékařské péče, které je živností.

46. Zemědělskou výrobou se rozumí:

- rostlinná výroba včetně chmelařství, ovocnářství, vinohradnictví a pěstování zeleniny, hub, okrasných rostlin, léčivých a aromatických rostlin, rostlin pro technické a energetické užití na pozemcích vlastních, pronajatých, nebo užívaných na základě jiného právního důvodu, popřípadě provozovaná bez pozemků,
- živočišná výroba zahrnující chov hospodářských a jiných zvířat či živočichů za účelem získávání, zpracování a výroby živočišných produktů, chov hospodářských zvířat k tahu a chov sportovních a dostihových koní,
- produkce chovných a plemenných zvířat, využití jejich genetického materiálu a získávání zárodečných produktů,
- výroba osiv a sadby, školkařských výpěstků a genetického materiálu rostlin,
- úprava, zpracování a prodej vlastní produkce zemědělské výroby,
- chov ryb, vodních živočichů a pěstování rostlin ve vodním útvaru povrchových vod na pozemcích vlastních, pronajatých nebo užívaných na základě jiného právního důvodu,

- hospodaření v lese, na pozemcích vlastních, pronajatých, nebo užívaných na základě jiného právního důvodu,
- hospodaření s vodou pro zemědělské a lesnické účely.

47. Zemědělským podnikatelem je fyzická nebo právnická osoba, která je zapsána v evidenci zemědělských podnikatelů, kterou vede místně příslušný úřad obce s rozšířenou působností. Zemědělský podnikatel podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, je oprávněn rovněž poskytovat práce, výkony nebo služby, které souvisejí výhradně se zemědělskou výrobou a při kterých se využijí prostředky nebo zařízení sloužící zemědělskému podnikateli k zemědělské výrobě.

### **K odst. 3 písm. f)**

48. Poněkud specifické postavení má prodej nezpracovaných rostlinných a živočišných výrobků z vlastní drobné pěstitelské a chovatelské činnosti fyzickými osobami. Není upraven žádným speciálním zákonem, přesto pod režim živnostenského zákona nespadá, i když by znaky podnikání naplnil. Jde o činnost, kdy drobní pěstitelé a chovatelé, kteří produkují rostlinné a živočišné výrobky pro svou potřebu, prodají přebytky, které nezpracují. Pro takový prodej není třeba žádné oprávnění k podnikání, nejedná se o podnikatelskou činnost.

### **K odst. 3 písm. g)**

49. Námořní doprava a mořský rybolov také nespádají pod režim živnostenského zákona, jsou upraveny zákonem č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě. Státní správu a státní dozor ve věcech námořní plavby vykonává Ministerstvo dopravy, které také plní funkci Námořního úřadu ve vztahu k mezinárodním smlouvám, jimiž je Česká republika vázána. Ministerstvo vede námořní rejstřík, do kterého se zapisují údaje o námořních plavidlech, jejich vlastnících a jejich provozovatelích. Ministerstvo osvědčuje zápis do námořního rejstříku rejstříkovým listem.

### **K odst. 3 písm. h)**

50. Speciální právní úpravu (zákonem č. 266/2004 Sb., o drahách) má i provozování dráhy železniční, tramvajové, trolejbusové a lanové a drážní dopravy na těchto drahách.

51. Provozovat dráhu může právnická nebo fyzická osoba na základě úředního povolení, a jedná-li se o provozování dráhy celostátní nebo regionální, i na základě osvědčení o bezpečnosti provozovatele dráhy celostátní a regionální (osvědčení o bezpečnosti provozovatele dráhy), je-li zapsána v obchodním rejstříku. Úřední povolení vydává drážní správní úřad.

52. Provozovat osobní drážní dopravu může právnická nebo fyzická osoba, která je držitelem platné licence a má uzavřenou smlouvu s provozovatelem dráhy o provozování drážní dopravy, není-li provozovatel dráhy a dopravce jedna osoba. Totéž platí pro nákladní drážní dopravu.

53. Provozovat drážní dopravu na dráze celostátní nebo regionální může fyzická nebo právnická osoba, která je držitelem platného osvědčení dopravce, má přidělenou kapacitu dopravní cesty a má sjednanou cenu za užití dráhy podle cenových předpisů a stanoven způsob její úhrady. Licenci uděluje na základě žádosti drážní správní úřad.

**K odst. 3 písm. i)**

54. Zvláštní úpravu mají i komunikační činnosti podle zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Předmětem podnikání v elektronických komunikacích je zajišťování veřejných komunikačních sítí a poskytování služeb elektronických komunikací. Fyzická a právnická osoba, jež hodlá vykonávat komunikační činnost, která je podnikáním v elektronických komunikacích, je povinna předem tuto skutečnost písemně oznámit Českému telekomunikačnímu úřadu. Na základě oznámení vydá Český telekomunikační úřad osvědčení a zapíše osobu do elektronické databáze osob, které splnily oznamovací povinnost. Český telekomunikační úřad vydává formou opatření obecné povahy všeobecné oprávnění, které stanoví podmínky výkonu komunikačních činností vztahující se na všechny nebo na určité druhy sítí a služeb elektronických komunikací, provozování přístrojů a na využívání rádiových kmitočtů a je závazné pro fyzické a právnické osoby vykonávající komunikační činnosti.

**K odst. 3 písm. j)**

55. Další oblastí, která nepodléhá režimu živnostenského zákona a je řešena zákonem č. 378/2008 Sb., o léčivech, je výzkum, výroba a distribuce léčiv. Léčivem se podle zákona o léčivech rozumí léčivý přípravek a léčivá látka, přičemž léčivým přípravkem se rozumí látka nebo kombinace látek prezentovaná s tím, že má léčebné nebo preventivní vlastnosti v případě onemocnění lidí nebo zvířat, nebo látka nebo kombinace látek, které lze použít u lidí nebo podat lidem, nebo použít u zvířat či podat zvířatům, a to buď za účelem obnovy, úpravy či ovlivnění fyziologických funkcí prostřednictvím farmakologického, imunologického nebo metabolického účinku, nebo za účelem stanovení lékařské diagnózy.

56. Klinické hodnocení může být zahájeno zadavatelem, pouze pokud k danému klinickému hodnocení vydala souhlasné stanovisko etická komise a pokud Státní ústav pro kontrolu léčiv vydal povolení k zahájení klinického hodnocení nebo nezamítl klinické hodnocení, které podléhá ohlášení, anebo oznámil zadavateli, že proti ohlašovanému klinickému hodnocení nemá námítky. Klinické hodnocení veterinárních léčivých přípravků může být prováděno na základě povolení Státního veterinárního ústavu.

57. Léčivé přípravky jsou oprávněny vyrábět osoby, kterým byla tato činnost povolena Státním ústavem pro kontrolu léčiv nebo Státním veterinárním ústavem. Povolení podléhá i výroba léčivých přípravků za účelem vývozu nebo za účelem klinického hodnocení a výroba meziproduktů léčivých přípravků. Povolení k výrobě se rovněž požaduje pro dovoz léčivých přípravků ze třetích zemí, přičemž osoba zajišťující tento dovoz musí mít k dispozici pro každou šarži léčivého přípravku doklad o kontrolách jakosti provedených v souladu s registrační dokumentací. Rovněž distribuci léčiv lze provádět pouze na základě povolení. Zprostředkovávat humánní léčivé přípravky může pouze osoba, která je usazena v Evropské unii a je registrovaná Státním ústavem pro kontrolu léčiv nebo příslušným orgánem jiného členského státu.

58. Transfuzní přípravky a suroviny pro další výrobu jsou oprávněni vyrábět pouze poskytovatelé zdravotních služeb, kterým byla tato činnost povolena Státním ústavem pro kontrolu léčiv.